

Henry Wadsworth Longfellow.

K stoletnici ameriškega pesnika. — Sestavil I. M.

Dne 27. februarja t. l. so obhajali po vseh deželah, kjer biva anglosaško pleme in koder se čuje angleška govorica, v prvi vrsti širom prostrane Amerike, velik naroden praznik. Tudi ves ostali omikani svet se je pridružil temu slavlju... Navedenega dne je namreč preteklo sto let, kar se je narodil Henry Wadsworth Longfellow, največji in najbolj priljubljeni pesnik ameriški.

Longfellow je bil rojen v mestu Portland, država Maine. Študiral je v Bowdoin College v Brunswicku. Že leto potem, ko je dovršil svoje študije, so mu ponudili mesto profesorja novejših jezikov na istem zavodu. Da se popolnoma pripravi za to službo je potoval l. 1826. v Evropo, kjer se je mudil tri leta v Franciji, Nemčiji in Španiji. Ko se je povrnil l. 1829. v svojo domovino, je takoj nastopil svojo službo. V letu 1835. je postal profesor modernih jezikov na Harvard College v Cambridge, država Massachusetts. Tukaj je ostal do l. 1854., ko se je odpovedal svoji službi ter se kmalu zatem preselil na svoje posestvo Craigie House v Cambridge, Mass., kjer je živel mirno, pesništvu posvečeno življenje do svoje smrti, 24. marca 1882.

Prvi zvezek njegovih pesmi pod naslovom: „Voices of the Night“ je izšel l. 1839. v Cambridge, Mass., s katerim je namah zaslovel. Med temi pesmimi se nahaja tudi njegov sloviti: „Psalm of Life“.

V naslednjih letih so izšla sledeča znamenitejša dela: „Hyperion“, New-York, 1839; „Ballads and other Poems“, Cambridge, 1841; „Poems on Slavery“, tam, 1842; „The Spanish Student“, tam, 1843; „The Belfry of Bruges“, tam, 1846; „Poets and poetry of Europe“, Philadelphia, 1845, s prevodi francoskih, nemških, italijanskih, španskih in drugih pesmi.

Posebno pa je zaslovel s svojimi deli: „Evangeline“, Boston, 1847 in „The Song of Hiawatha“, Boston, 1855.

„Evangeline“ je po svoji vsebini kakor po svoji obliki — zložena je v heksametrih — zelo slična Goethejevemu: „Hermann und Dorothea“, dasi je snov pristno ameriška in se opira na resnično dogodbo. „Evangeline“ je nastala, ko sta znani pisatelj Nathanael Hawthorne in Rev. H. L. Connolly obiskala pesnika na njegovem domu. Med pogovorom se je Connolly zaman prizadeval, da bi pripravil Hawthornea do tega, da bi napisal povest o neki mla-

denki iz Acadie, Mass., kjer so angleški vojaki pregnali vse prebivalce ter na ta način ločili tudi to mladenko od njenega zaročenca. Dolgo sta iskala drug drugega, in navsezadnje sta se našla v bolnici, kjer je njen zaročenec ležal na smrtni postelji. Ko je Longfellow čul celo zgodbo, je dejal Hawthornu: „Ako nočete vi napisati povesti, dovolite, da jaz zložim pesem.“ Hawthorne je pritrdil in iz tega je nastala „Evangeline“.

Kako zelo se je priljubila „Evangeline“ pri najširšem občinstvu, se more posneti iz tega, da romajo leto za letom cele množice pesnikovih častivcev v kraje, kjer se vrši opevano dejanje.

Še večjo slavo pa mu je pridobil njegov „The Song of Hiawatha“, ki je izšel prvič v Bostonu l. 1855. in ki je tekom pol leta doživel samo v bostonskem izvirniku trideset izdaj! Ta indijanska „Edda“ — ako jo smemo tako imenovati — je zložena na podlagi tradicij, ki živé med severoameriškimi Indijanci o nekem bojnem junaku, ki je bil poslan med nje, da očisti gozdove, reke in lovišča ter jih uči mirnega dela. Znan je bil pri raznih rodovih pod raznimi imeni: Hiawatha ga je nazival rod Iroquois. Med te stare tradicije je vpletel pesnik več drugih indijanskih legend. Prizorišče speva je med indijanskim rodом Ojibway (Baragovi Očipve Indijani, na južnem obrežju Lake Superior (Gorenje jezero) med Pictured Rocks in Grand Sable.

Izmed ostalih njegovih del je še omeniti: „The court ship of Miles Standish“, Boston, 1888; „Tales of a Wayside Inn“, (katerih prizorišče Sudbury, Mass. je kakor Acadie postalo prava Longfellowa Meka); „The Divine Tragedie“, 3 zv., London, New-York, 1867 – 1870, prevod Dantejeve „Nebeške komedije“; „Three Books of Song“, Boston, 1872; „The Masque of Pandora“, tam, 1875; „Ultima Thule“, tam, 1884; „In the Harbor“, tam, 1882.

Vsa njegova dela se odlikujejo po nenavadni nežnosti, globokem čuvstvu in dramatični slikovitosti, njegovi verzi so gladki in zvonki. Ni se čuditi, da se je tako omilil angleškemu občinstvu, zlasti ameriškemu, kakor malokateri pesnik, posebno novejši dobe. Njegova dela so prevedena že davno v vse moderne jezike.

Tudi nam Slovencem Longfellow ni nepoznan tako, kakor se najbrže splošno sodi. V „Koledarju Amerikanskega Slovenca“, v „Nadi“, posebno pa v

„Novi Domovini“ so izšli izborni prevodi znamenitejših njegovih pesmi. Prevel jih je edini — v slovenski domovini povsem nepoznani slovenski pesnik v Ameriki Rev. Andrej Smrekar. Žal, da je naš pesnik tako skromen, da se le stežka odloči pokazati kakemu svojemu prijatelju del rokopisa ali celo objaviti kako malenkost. In vendar ima on pesniških zakladov, katerih izguba bi bila za slovensko slovstvo nenadomestljiva. Poleg Shakespeara, Byrona, Mil-tona Tennysona i. t. d. ima prevedena znamenitejša dela Longfellowa, posebno „Evangeline“ in „The Song of Hiawatha“.

Da spoznajo cenjeni čitatelji na eni strani nekoliko Longfellowa, na drugi pa njegovega slovenskega prevajavca Smrekarja, objavljamo prevod ene najznamenitejših Longfellowovih pesmi, ki je izšel najprvo v „Koledarju Amerikanskega Slovenca“ za l. 1898. ter ga tako otmemo pozabljenosti.

Stenska ura.

Večnost je nihalo, ki neprenehoma
ponavlja dve besedi v grobni tišini:
„Vsikdar, nikdar! Nikdar, vsikdar!“
Jacques Bridaine.

Za ličnim selom tik poti
poslopje staro mi stoji,
topoli dvigajo se v zrak
in senco mečejo na tlak.
V dvorani pa, v poslopju tem,
glasi se stara ura vsem:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

Na steni maha brez miru
v okviru trdega lesu,
s kazalcem kaže in preti —
Puščavnik ura se mi zdi,
ki križa se in glasno pol
ljudem razkriva srčno bol:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

Čez dan njen glas je mil in tih,
a kadar diha nočni dih,
razločno maha semtertja.
Pokoja nikdar ti ne da;
po veži krepko govori,
povsod se žalostno glasi:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

V otožnih in veselih dneh,
naj jok glasi se ali smeh,
naj menja čas nestalno stvar,
le ura bije isti vdar.
Kot bila bi vsevidni Bog,
ponavlja vedno žalni slog:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

Tu bili nekdanj so doma
ljudje dobrotnega srca,
zavetja tujcem dali so
in lačne pokrepčali so;
gostili radi so ljudi,
med tem pa ura stala ni:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

Roj čvrstih dečkov in deklet
igral je tu — za mladih let;
o zlata doba mladih dni,
nedolžna leta brez skrbi! —
Kot šteje lakomnik zlato,
je štela ura čas glasno:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

Nevesta šla je neki dan
v obleki beli iz dvoran,
zdaj vlada v hiši blede smrt,
mrliča krije beli prt.
V dvorani slednja stvar molči,
le ura s stene govori:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

In šli so vsi iz onih sob,
po svetu prvi, drugi v grob;
in kadar vprašam se skrbno:
„Oh, kdaj se vsi še snidejo?“ —
Glasove čujem prošlih dni,
ker ura s stene govori:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

Oh, nikdar tu in vsikdar tam,
za tesno steno tihih jam,
kjer čas izgine brez sledu —
oh, vsikdar tam in nikdar tu:
To ura večnosti veli,
nevgnano šteje ure, dni:
Vsikdar — nikdar!
nikdar — vsikdar!

